

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŪJŲ IR PRIVAČIŲ INTERESŲ DERINIMO ĮSTATYMO LAIKYMOSI IR KONTROLĖS UŽTIKRINIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo laikymosi ir kontrolės užtikrinimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato Suvalkijos socialinės globos namų darbuotojų, kurie dirba pagal darbo sutartis ir kurių pareigos patenka į Suvalkijos socialinės globos namų (toliau – SSGN) direktoriaus tvirtinamą pareigų, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašą (toliau – SSGN darbuotojai) privačių interesų deklaracijų pateikimo, nusišalinimo ar nušalinimo nuo sprendimų priėmimo procedūras, darbuotojų pareigas ir jiems taikomus apribojimus įgyvendinant interesų konfliktų prevenciją ir kontrolę.

2. Darbuotojai savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymu (toliau – Įstatymas), Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2019 m. spalio 30 d. sprendimu Nr. KS-270 „Dėl Privačius interesus deklaruojančio asmens pareikšto nusišalinimo nepriėmimo kriterijų patvirtinimo“, Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2019 m. lapkričio 13 d. sprendimu Nr. KS-291 „Dėl Rekomendacijos dėl Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi kontrolės vykdymo“, Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2019 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. KS-339 „Dėl Perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto vadovų, pirkimo komisijos narių, asmenų, perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto vadovo paskirtų atlikti supaprastintus pirkimus, pirkimų procedūrose dalyvaujančių ekspertų ir pirkimų iniciatorių nusišalinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Nušalinimo tvarkos aprašas), Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2019 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. KS-340 „Dėl Pirkimuose kylančių interesų konfliktų nustatymo gairių patvirtinimo“, Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2020 m. gruodžio 30 d. sprendimu Nr. KS-176 „Dėl Privačių interesų deklaracijos formos bei jos pildymo, tikslinimo, papildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“.

3. SSGN Viešųjų pirkimų komisijos narių, asmenų, paskirtų atlikti supaprastintus pirkimus, viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujančių ekspertų ir iniciatorių nusišalinimo bei nušalinimo tvarkai Aprašas taikomas tiek, kiek to nereglementuoja Nusišalinimo tvarkos aprašas.

4. Apraše vartojamos sąvokos atitinka Įstatyme vartojamas sąvokas.

II SKYRIUS PRIVAČIŲ INTERESŲ DEKLARACIJŲ PATEIKIMAS

5. Darbuotojai privačių interesų deklaracijas (toliau – Deklaracija) teikia vadovaudamiesi Įstatymo ir Aprašo nuostatomis.

6. Deklaracijos pildomos, tikslinamos ir teikiamos elektroninėmis priemonėmis per Privačių interesų registrą (toliau – PINREG). Prie PINREG prisijungiama iš Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (toliau – VTEK) interneto svetainės www.vtek.lt, nustatant deklaruojančio asmens tapatybę per Elektroninius valdžios vartus (www.epaslaugos.lt).

7. Deklaracijos pildomos, tikslinamos ir teikiamos nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų:

7.1. po deklaruojančio asmens išrinkimo, priėmimo ar paskyrimo į pareigas dienos arba po deklaruojančio asmens statuso įgijimo dienos;

7.2. nuo pateiktoje deklaracijoje nurodytų duomenų ar privačių interesų pasikeitimo dienos, jeigu pateiktoje deklaracijoje pasikeitė nurodyti duomenys apie darbuotojo ir (ar) jo sutuoktinio, sugyventinio, partnerio privačius interesus.

8. SSGN Viešųjų pirkimų komisijos nariai, asmenys, paskirti atlikti supaprastintus pirkimus, ir SSGN pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai, pirkimo iniciatoriai deklaraciją pateikia arba patikslina iki dalyvavimo pirkimų procedūrose pradžios, joje nurodydami savo pareigas, atliekamas pirkimų procedūrose.

9. SSGN Viešųjų pirkimų komisijos nariai, asmenys, paskirti atlikti supaprastintus pirkimus, ir SSGN pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai, pirkimo iniciatoriai, nepateikę deklaracijos, neturi teisės dalyvauti pirkimų procedūrose ir turi būti atšaukti iš atitinkamų pareigų.

10. Tikslinant (papildant) deklaracijoje nurodytus duomenis arba taisant pastebėtas klaidas nauja deklaracija nepildoma, tik patikslinama arba papildoma jau pateikta deklaracija.

III SKYRIUS PAREIGA NUSIŠALINTI IR NUŠALINTI

11. Darbuotojas privalo nusišalinti nuo visų interesų konfliktą sukeliančių ar galinčių sukelti sprendimų rengimo, svarstymo ar priėmimo etapų (pvz., tyrimas, pasitarimas, darbas darbo grupėse, neformali konsultacija, klausimo pristatymas ar pan.). Taip pat draudžiama kitaip paveikti ar bandyti paveikti sprendimus, jeigu tai yra susiję su privačiais interesais.

12. Darbuotojas, turintis informacijos, kad kitas darbuotojas turėtų nusišalinti ar būti nušalintas nuo sprendimų rengimo, svarstymo, priėmimo, kitų tarnybinių pareigų atlikimo, nedelsdamas apie tai informuoja direktorių elektroninio pašto adresu suvalkijossn@gmail.com (informacija gali būti pateikiama ir anonimiškai). Informaciją pateikusiam darbuotojui teisės aktų nustatyta tvarka garantuojamas konfidencialumas, išskyrus teisės aktuose numatytas išimtis.

13. Darbuotojas turi tinkamai atlikti pareigą nusišalinti:

13.1. atsiradus interesų konfliktą sukeliančių ar galinčių sukelti deklaracijoje nenurodytų aplinkybių, privalo nedelsdamas papildyti deklaraciją per PINREG, jei aplinkybės, dėl kurių pareikštas nusišalinimas, turi būti deklaruojamos Įstatymo ir šio Aprašo nustatyta tvarka;

13.2. prieš pradėdamas sprendimo, sukeliančio ar galinčio sukelti interesų konfliktą, rengimo, svarstymo ar priėmimo procedūrą arba procedūros metu apie interesų konfliktą ir nusišalinimą privalo pranešti direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui užpildydamas Pranešimo apie nušalinimo formą (toliau – Pranešimas), nustatytą Aprašo priede, ir pateikdamas ją direktoriui elektroniniu paštu arba raštu tiesiogiai. Darbuotojas su Pranešimu privalo supažindinti savo tiesioginį vadovą, o viešojo pirkimo komisijos nariai, viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai – viešojo pirkimo komisijos pirmininką raštu, taip pat apie galimą ar esamą interesų konfliktą privalo žodžiu informuoti asmenis, kurie kartu dalyvauja sprendimo rengimo, svarstymo ar priėmimo procedūroje. Pateikęs Pranešimą darbuotojas jokia forma (raštu, žodžiu, konsultuojant ir pan.) toliau negali dalyvauti atliekant tarnybines pareigas;

13.3. jeigu interesų konfliktas kilo dalyvaujant komisijos, darbo grupės ir pan. veikloje, apie nusišalinimą turi žodžiu informuoti toje veikloje dalyvaujančius asmenis ir nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, rašytine forma, informuoti direktorių ar jo įgaliotą asmenį;

13.4. nusišalinimo faktas, esant kolegialiam (komisijose, darbo grupėse ir pan.) svarstymui, privalo būti tinkamai užfiksuotas atitinkamame dokumente (pvz., posėdžio protokole turi būti nurodoma, kas ir dėl kokios priežasties nusišalino, kada išėjo iš posėdžio salės ir kada į ją sugrįžo, ir pan.).

14. Motyvuotas sprendimas dėl darbuotojo nušalinimo ar nenušalinimo priimamas šia tvarka:

14.1. direktorius ar jo įgaliotas asmuo, susipažinęs su Pranešimu, priima sprendimą tvirtinti pareikštą nusišalinimą;

14.2. direktorius ar jo įgaliotas asmuo, vadovaudamiesi VTEK patvirtintais kriterijais dėl nusišalinimo nepriėmimo, gali nepriimti pareikšto nusišalinimo ir įpareigoti darbuotoją toliau dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimą. Nepritarimas dėl nusišalinimo įforminamas įsakymu;

14.3. jei darbuotojas pats nenušalina ir yra pakankamas pagrindas manyti, kad darbuotojo dalyvavimas gali sukelti ar sukels interesų konfliktą, direktorius ar jo įgaliotas asmuo gali priimti sprendimą nušalinti darbuotoją nuo konkretaus sprendimo rengimo, svarstymo ar priėmimo procedūros, kitų tarnybinių pareigų atlikimo. Sprendimas nušalinti darbuotoją įforminamas įsakymu.

15. Su direktoriaus ar jo įgalioto asmens sprendimu, priimtu vadovaujantis Aprašo 14 punktu, supažindinamas darbuotojas, darbuotojo tiesioginis vadovas ir (ar) komisijos, darbo grupės, viešojo pirkimo komisijos ir pan. nariai, administracijos padalinys, atsakingas už personalo valdymą.

16. SSGN duomenis apie motyvuotą rašytinį sprendimą nepriimti darbuotojo pareikšto nusišalinimo per 5 darbo dienas nuo tokio sprendimo priėmimo dienos pateikia VTEK jos nustatyta tvarka.

IV SKYRIUS DARBUOTOJŲ PRIEVOLĖS IR JIEMS TAIKOMI APRIBOJIMAI

17. Darbuotojas privalo nedelsdamas raštu informuoti direktorių apie priimtą pasiūlymą pereiti į kitą darbą. Direktorius, nustatęs, kad darbuotojas yra artimai tarnybos santykiais susijęs su būsimuoju darbdaviu, turi nedelsdamas imtis priemonių, kad būtų pašalinta interesų konflikto grėsmė.

18. Darbuotojui, kuriam lobistine veikla siekiama daryti įtaką, draudžiama priimti dovanas ar kitokį atlygį iš lobistų.

19. Kiti ribojimai nustatyti Įstatymo trečiajame ir ketvirtajame skirsniuose.

V SKYRIUS PAREIGOS ĮGYVENDINANT INTERESŲ KONFLIKTŲ PREVENCIJĄ IR KONTROLĘ

20. SSGN padalinių vadovai:

20.1. susipažįsta su pavaldžių darbuotojų deklaracijose pateiktais duomenimis;

20.2. neskiria pavaldiems darbuotojams užduočių, sukeliančių ar galinčių sukelti interesų konfliktą;

20.3. užtikrina, kad nusišalinęs (nušalintas) darbuotojas nedalyvautų rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, sukeliančius ar galinčius sukelti interesų konfliktą;

20.4. inicijuoja darbuotojo nušalinimą nuo tam tikrų klausimų sprendimo procedūrų ir, jeigu yra pagrindas, inicijuoja jo tarnybinės veiklos tikrinimą, kai jis nepaiso pateiktų rekomendacijų;

20.5. vienus metus nuo Įstatymo pažeidimo paaiškėjimo dienos neturi siūlyti skatinti pažeidimus padariusių darbuotojų, o darbuotojų, pripažintų šurkščiai pažeidusiais Įstatymo reikalavimus, – trejus metus;

20.6. nustatę galimą ar realų interesų konfliktą, apie tai raštu informuoja direktorių ar jo įgaliotą asmenį.

21. Direktorius ar jo įgaliotas asmuo:

21.1. pagal kompetenciją kontroliuoja ir prižiūri, kaip Įstatymo nuostatos įgyvendinamos SSGN;

21.2. vykdo prevencines priemones, kad darbuotojai deklaracijas pateiktų tinkamai ir nustatytu laiku;

21.3. tikrina ir analizuoja deklaracijų duomenis, atlieka jų stebėseną, o nustatęs deklaravimo trūkumų apie tai informuoja darbuotojus ir skiria terminą trūkumams pašalinti. Nustatęs, kad darbuotojai nepašalina trūkumų, ir (arba) nustatęs realų interesų konflikto pavojų nedelsdamas apie tai informuoja tiesioginį darbuotojo vadovą ir teikia pasiūlymą inicijuoti tyrimą dėl darbuotojo galimo Įstatymo ar Aprašo reikalavimų nevykdymo ar netinkamo jų vykdymo;

21.4. esant pagrįstai informacijai, atlieka galimų Įstatymo nuostatų pažeidimų tyrimus;

21.5. remdamasis deklaracijoje nurodytais duomenimis, darbuotojams teikia rašytines išankstines rekomendacijas, nuo kokių tarnybinių pareigų atlikimo jie privalo nusišalinti;

21.6. darbuotojų prašymu ar savo iniciatyva teikia rekomendacijas dėl Įstatymo nuostatų laikymosi;

21.7. konsultuoja darbuotojus privačių interesų deklaravimo klausimais;

21.8. interneto svetainėje skelbia duomenis apie nusišalinimą ar nušalinimą, taip pat elektroninėmis priemonėmis per PINREG duomenis teikia VTEK;

21.9. elektroninėmis priemonėmis per PINREG teikia VTEK duomenis apie sprendimą nepriimti pareikšto nusišalinimo. Duomenys apie sprendimą nepriimti pareikšto nusišalinimo pateikiami per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Deklaracijas teikiantys darbuotojai teisės aktų nustatyta tvarka atsako už deklaracijų nepateikimą, pavėluotą deklaracijų pateikimą, deklaracijose pateikiamų duomenų teisingumą, šiame Apraše numatytų asmenų informavimą apie interesų konfliktą sukeliančias ar galinčias sukelti aplinkybes ir nusišalinimą nuo dalyvavimo rengiant, svarstant ir priimant sprendimus, sukeliančius ar galinčius sukelti interesų konfliktą.

23. Įstatymo ir Aprašo nuostatų pažeidimus pagal nustatytą kompetenciją ir atliekamas funkcijas tiria direktorius ar jo įgaliotas asmuo ir (ar) VTEK.

24. Visi dokumentai, susiję su viešųjų ir privačių interesų derinimu, SSGN tvarkomi ir saugomi vadovaujantis SSGN vidaus teisės aktų, rengiamų ir gautų dokumentų registravimo bei saugojimo tvarka.

25. Visi darbuotojai su Aprašu supažindinami pasirašytinai ir privalo jo laikytis.

Lietuvos Respublikos viešųjų ir
privačių interesų derinimo įstatymo
laikymosi ir kontrolės užtikrinimo
tvarkos aprašo
priedas

(Pranešimo apie nusišalinimą forma)

PRANEŠIMAS APIE NUSIŠALINIMĄ

20_____ Nr.
(data)

Aš .....

(nusišalinančiojo pareigos, vardas, pavardė)

nusišalinu nuo dalyvavimo komisijoje / pavedimo vykdymo / sprendimo / pasiūlymo

.....
.....
(komisijos, sprendimo priėmimo procedūros, pavedimo, pasiūlymo pavadinimas ir kita informacija)
rengimo / svarstymo / nagrinėjimo / priėmimo procedūros / kitų tarnybinių pareigų atlikimo, nes
mano dalyvavimas minėtoje veikloje gali sukelti interesų konfliktą.

Nusišalinimo priežastys:.....

.....
.....

_____
(data, parašas)

_____
(pareigos, vardas, pavardė)

_____

VYRIAUSIOJI TARNYBINĖS ETIKOS KOMISIJA

SPRENDIMAS

DĖL REKOMENDACIJOS DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŪJŲ IR PRIVAČIŲ INTERESŲ DERINIMO ĮSTATYMO NUOSTATŲ LAIKYMOSI KONTROLĖS VYKDYMO

2019 m. lapkričio 13 d. Nr. KS-291

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2275 1 straipsnyje nauja redakcija išdėstyto Lietuvos Respublikos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 15 punktu, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija n u s p r e n d ž i a :

1. Patvirtinti Rekomendaciją dėl Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi kontrolės vykdymo (pridedama).

2. Pripažinti netekusia galios Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2009 m. kovo 26 d. rezoliuciją Nr. KS-25 „Dėl Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatų laikymosi kontrolės vykdymo“.

3. Nustatyti, kad šis sprendimas įsigalioja 2020 m. sausio 1 d.

4. Sprendimą paskelbti Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos interneto svetainėje www.vtek.lt.

Komisijos pirmininkas

Edmundas Sakalauskas

REKOMENDACIJA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŪJŲ IR PRIVAČIŲ INTERESŲ DERINIMO ĮSTATYMO NUOSTATŲ LAIKYMOSI KONTROLĖS VYKDYMO

I. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi kontrolės subjektai

Kontroliuoti ir prižiūrėti valstybinėje tarnyboje dirbančių ir deklaruojančių asmenų (visi kartu toliau – deklaruojantys asmenys) elgesio atitiktį Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatoms pavesta Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai ir:

1. valstybės bei savivaldybių institucijų ir įstaigų vadovams arba jų įgaliotiems asmenims;
2. perkančiųjų subjektų vadovams arba jų įgaliotiems asmenims (pirkimo komisijos narių, asmenų, perkančiojo subjekto vadovo paskirtų atlikti supaprastintus pirkimus, ir pirkimų procedūrose dalyvaujančių ekspertų, pirkimo iniciatorių elgesio atitiktį);
3. kitoms institucijoms ir įstaigoms ar pagal specialiuosius įstatymus ir kitus teisės aktus sudarytoms komisijoms teisės aktų nustatyta tvarka (visi kartu toliau – Įstatymo kontrolės subjektai).

II. Įstatymo kontrolės subjektų pareigos

Įstatymo nuostatų laikymąsi įgaliotiems prižiūrėti Įstatymo kontrolės subjektams teisės aktai nustato šias kontrolės funkcijas:

1. tvirtinti pareigybių, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašą;
2. teisę nustatyta tvarka reikalauti, kad valstybinėje tarnyboje pretenduojantys dirbti asmenys pateiktų deklaraciją būsimam darbdaviui;
3. prievolę informuoti į pareigas renkamus, priimamus ir skiriamus asmenis bei asmenis, kuriems privaloma deklaruoti privačius interesus kitais pagrindais (turinčius deklaruojančio asmens statusą), apie pareigą nustatyta tvarka ir terminais pateikti deklaraciją;
4. tikrinti deklaracijoje pateiktus duomenis ir deklaruojančio asmens privačius interesus;
5. neleisti naudotis tarnybinėmis pareigomis ar tarnybiniu statusu asmeninei naudai gauti;
6. neleisti naudotis valstybės ar savivaldybių valdomu turtu ne tarnybinei veiklai, išskyrus įstatymuose ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimuose nustatytas išimtis;
7. priimti sprendimus dėl deklaruojančio asmens pareikšto nusišalinimo: jį patenkinti arba, vadovaujantis Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nustatytais kriterijais, motyvuotu rašytiniu sprendimu pareikšto nusišalinimo nepriimti ir įpareigoti asmenį toliau atlikti tarnybines pareigas;
8. deklaruojantiems asmenims teikti rašytines išankstines rekomendacijas, nuo kokių tarnybinių pareigų atlikimo jie privalo nusišalinti;
9. savarankiškai priimti sprendimą nušalinti deklaruojantį asmenį nuo tarnybinių pareigų atlikimo, jeigu yra pakankamas pagrindas manyti, kad tokia šio asmens veikla yra susijusi su jo privačiais interesais ir gali sukelti interesų konfliktą;
10. nustatyti valstybinėje tarnyboje dirbantiems asmenims taikomų ribojimų atstovauti išimtis konkrečioms (*ad hoc*) atvejams;
11. tvirtinti dovanų, gautų pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas ir viršijančių 150 eurų vertę, vertinimo ir saugojimo institucijoje tvarką;
12. vertinti galimą viešųjų ir privačių interesų konflikto riziką valstybinėje tarnyboje dirbančiam asmeniui informavus apie priimtą pasiūlymą pereiti į kitą darbą, o nustačius, kad tas asmuo yra artimai tarnybos santykiais susijęs su būsimuoju darbdaviu, nedelsiant imtis priemonių interesų konflikto grėsmei pašalinti;

13. deklaruojančių asmenų prašymu arba savo iniciatyva teikti rekomendacijas dėl Įstatymo nuostatų laikymosi;

14. Lietuvos Respublikos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo nustatyta tvarka atlikti tyrimą dėl deklaruojančio asmens galbūt padaryto Įstatymo nuostatų pažeidimo;

15. vykdyti Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos pavedimus, rekomendacijas ir teisėtus reikalavimus dėl Įstatymo nuostatų įgyvendinimo tvarkos.

III. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija,

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo 2 straipsnio 1 dalies, 2 dalies 1, 3, 5 punktų, 17 straipsnio 1 dalies 1, 9, 10, 11 punktų, 18 straipsnio 1 dalies 15 punkto nuostata;

primindama tai, kad Įstatyme nustatyti tikslai – viešojo sektoriaus veiklos skaidrumas ir priimamų sprendimų nešališkumas gali būti veiksmingai įgyvendinti tik objektyviai užtikrinus, kad šiame teisės akte nustatytų prievolių vykdymą tinkamai prižiūrės visi Įstatymo kontrolės subjektai;

atsižvelgdama į tai, kad Įstatymo nuostatų laikymosi kontrolė neturėtų apsiriboti vien tyrimu dėl galbūt padarytų pažeidimų atlikimu ir nuobaudų skyrimu, t. y. padarinių šalinimu, bet ir apimti šiame įstatyme įtvirtintas administracines procedūras, skirtas galimų pažeidimų prevencijai, prielaidų galimiems interesų konfliktams kilti užkardymui, etinio sąmoningumo didinimui ir pan.;

atkreipdama dėmesį, kad tarnybinės veiklos viešumo viešajame sektoriuje stoka ir tinkamai nesuvaldytos galimų viešųjų ir privačių interesų konfliktų situacijos daro tiesioginę žalą valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų, įmonių ir organizacijų dalykinei reputacijai bei prestižui, o juos užtikrinti yra tiesioginė atitinkamų institucijų vadovų pareiga ir atsakomybė;

konstatuodama būtinybę skatinti ir užtikrinti visų Įstatymo kontrolės subjektų įtraukimą į veiksmingą ir laiku atliekamą galimų viešųjų ir privačių interesų konfliktų viešajame sektoriuje prevenciją, užtikrinamą (ir apimančią): galimų interesų konfliktų rizikos veiksnių ir sričių institucijoje nustatymu; pareigos nustatyta tvarka ir terminais deklaruoti privačius interesus užtikrinimu; deklaruotų privačių interesų duomenų stebėseną ir analizę; išankstinių rekomendacijų (sprendimų), kaip reikėtų išvengti galimų interesų konfliktų, teikimu; praktinių (jau kilusių) tarnybinės etikos dilemų sprendimu, konsultavimu ir žinių apie tarnybinės etikos nuostatų svarbą viešajame sektoriuje sklaidą; interesų konfliktų valdymu ir jų šalinimu; elgesio ir praktikų, nesuderinamų su Įstatymo nuostatomis, netoleravimu; Įstatymo nuostatų pažeidimų nustatymu ir tuos pažeidimus padariusių asmenų tarnybinės veiklos vertinimu,

Įstatymo kontrolės subjektams *r e k o m e n d u o j a*:

1. institucijoje (įmonėje, įstaigoje, organizacijoje) paskirti už Įstatymo nuostatų laikymosi priežiūrą ir kontrolę, asmenų konsultavimą privačių interesų deklaravimo, interesų konfliktų prevencijos ir koordinavimo su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija klausimais asmenį (ar asmenis), vadinamuosius *Atitikties pareigūnus*, ir priskirti jam (jiems) išvardytąsias funkcijas ar dalį jų. Informaciją apie Atitikties pareigūnus, jiems suteiktus Įstatymo kontrolės įgaliojimus ir jų kontaktinius duomenis skelbti institucijos (įmonės, įstaigos, organizacijos) interneto svetainėje;

2. tvirtinti nuolat aktualų institucijos (įmonės, įstaigos, organizacijos) pareigų, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašą, su šiuo sąrašu pasirašytinai supažindinti visus deklaruojančiuosius, o sąrašą skelbti institucijos interneto svetainėje;

3. priimant (skiriant, renkant ir pan.) į pareigas asmenis, kuriems taikoma pareiga deklaruoti privačius interesus, nedelsiant papildomai apie šią prievolę juos pasirašytinai informuoti raštu. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija ypatingai rekomenduoja šią priemonę taikyti toms institucijoms (įmonėms, įstaigoms, organizacijoms), kuriose naujai priimti (paskirti, išrinkti) į pareigas asmenys neturi karjeros valstybės tarnautojo ar valstybės pareigūno statuso (pavyzdžiui, valstybės ar savivaldybių bendrovių bei įmonių stebėtojų tarybų ir valdybų nariai, aukštųjų mokyklų valdymo organų nariai, valstybės politikų visuomeniniai konsultantai, padėjėjai, patarėjai ir kt.), Lietuvos Respublikos Seimo, Prezidento, Vyriausybės ar jos įgaliotų subjektų sprendimu sudarytoms

institucijoms, kuriose pareigas einantys asmenys turi administracinius įgaliojimus, bet šios pareigos jiems nėra vienintelis (pagrindinis) darbas (pavyzdžiui, Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos nariams ir kt.);

4. užtikrinti, kad visi viešuosiuose pirkimuose dalyvauti paskirti deklaruojantieji asmenys privačių interesų deklaracijas užpildytų ir pateiktų Įstatymo nustatyta tvarka ir terminais, o šios pareigos neįvykdžiusiems asmenims apskritai nebūtų leidžiama jokia forma dalyvauti pirkimo procedūrose. Už viešųjų pirkimų vykdymą institucijose (įmonėse, įstaigose, organizacijose) atsakingiems asmenims rekomenduotina laiku atlikti nuolatinę (prevencinę) viešuosiuose pirkimuose dalyvauti paskirtų deklaruojančių asmenų privačių interesų deklaracijų turinio stebėseną, o nustačius, kad šių asmenų veikloje gali kilti interesų konflikto situacija ar jų privatūs interesai gali daryti poveikį institucijoje (įmonėje, įstaigoje, organizacijoje) vykdomų pirkimų rezultatams, apie tai nedelsiant informuoti institucijos (įmonės, įstaigos, organizacijos) vadovą ar jo įgaliotą atstovą;

5. laiku atlikti nuolatinę (prevencinę) deklaruojančių asmenų privačių interesų deklaracijų teikimo ir jų turinio stebėseną, nustatyti planinius (rutininius) visų deklaruojančių asmenų privačių interesų deklaracijų tikrinimo periodus. Iš privačių interesų deklaracijų turinio nustačius, kad deklaruojančiam asmeniui einant tarnybines pareigas gali kilti interesų konfliktas, nedelsiant raštu jam rekomenduoti, nuo kokių klausimų jis turėtų nusišalinti, arba nušalinti jį (neskirti atitinkamų tarnybinių užduočių) savo iniciatyva;

6. atsižvelgiant į konkrečios institucijos (įmonės, įstaigos, organizacijos) tarnybinės veiklos specifiką, suderinus su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija vidaus teisės aktuose nustatyti pavyzdinį sąrašą (aprašą) sričių, kuriose tikimybė kilti Įstatyme numatytai viešųjų ir privačių interesų situacijai gali būti didžiausia (pavyzdžiui, leidimų išdavimas, viešieji pirkimai, neviešos tarnybinės informacijos vartojimas, dovanos, atstovavimas ir pan.);

7. deklaruojančius asmenis pasirašytinai supažindinti su jiems taikytiniais Įstatymo ribojimais atstovauti, priimti dovanas ar paslaugas, o valstybinėje tarnyboje dirbančius asmenis – su pareiga nedelsiant raštu informuoti apie priimtą pasiūlymą pereiti į kitą darbą;

8. atsižvelgiant į konkrečios institucijos (įmonės, įstaigos, organizacijos) tarnybinės veiklos specifiką, suderinus su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija, vidaus teisės aktuose nustatyti kriterijus, kokios dovanos nelaikytinos gautomis pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, ir pavyzdinius atvejus, kokios (kada) gautos dovanos nelaikytinos reprezentacinėmis, patvirtinti dovanų, gautų pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas ir viršijančių 150 eurų vertę, vertinimo bei saugojimo tvarką ir su šiais dokumentais supažindinti visus deklaruojančius asmenis;

9. užtikrinti, kad paaiškėjusi galimo interesų konflikto situacija būtų *de facto* (iš esmės) išspręsta asmens priėmimo (paskyrimo, išrinkimo) į pareigas metu arba, kiek galima greičiau, – jį įdarbinus (išrinkus, paskyrus, priėmus), bet iki jam pradėdant eiti atitinkamas pareigas. Nustačius, kad asmens būsimos tarnybinės funkcijos ar dalis jų gali būti susijusios su jo turimais privačiais interesais (pavyzdžiui, artimų asmenų darbu toje pačioje institucijoje (įmonėje, įstaigoje ar organizacijoje), verslo santykiais (įmonių akcijomis, kitomis darbovietėmis), finansiniais ir neturtinio (moralinio) pobūdžio įsipareigojimais ir t. t.), galinčiais sukelti tiesioginį ir akivaizdų interesų konfliktą, į pareigas priimantys ar jų įgalioti asmenys turėtų nedelsdami priimti atitinkamus sprendimus pašalinti galimą interesų konfliktą (pavyzdžiui, nušalinti ir pavesti atitinkamas funkcijas atlikti kitam darbuotojui, apriboti prieigą prie informacijos, kurią asmuo galėtų panaudoti asmeniniams tikslams ir pan.). Tos pačios nuostatos dėl galimų interesų konfliktų prevencijos taikytinos ir visiems kitiems asmenims, atliekantiems tarnybines pareigas;

10. užtikrinti, kad nusišalinusio ar nušalinto asmens nusišalinimas būtų *realus*, kitaip tariant, kad toks asmuo po nu(si)šalinimo neturėtų jokių praktinių galimybių ateityje dalyvauti bet kokiose klausimo, kuris jam kelia interesų konfliktą, rengimo, svarstymo ar sprendimo priėmimo procedūrose, – nei tiesiogiai, nei netiesiogiai; nepriklausomai nuo to, ar klausimas sprendžiamas vienasmeniškai, ar kolegialiai; neatsižvelgiant į klausimo sprendimo stadiją (tarpinis, procedūrinis ar galutinis sprendimas), rezultatą (hipotetiškai palankus, neutralus ar nepalankus), klausimo sprendimo

formą (posėdis, pasitarimas, ekspertinis vertinimas, pavedimas, vizavimas, patikrinimas, kontrolė ir pan.);

11. užtikrinti, kad asmens pareikštas nusišalinimas būtų įformintas raštu, atitinkamo posėdžio protokole arba šio asmens tarnybiniame pranešime aiškiai nurodant tokio nusišalinimo pagrindą, t. y. turimus privačius interesus, tarnybinius klausimus, nuo kurių pareikštas nusišalinimas, galimo interesų konflikto priežastinį ryšį;

12. jei asmuo nepaiso pateiktų rekomendacijų (nurodymų, pavedimų) dėl galimo interesų konflikto prevencijos, nušalinti jį nuo atitinkamų klausimų sprendimo procedūrų ir, esant pagrindui, inicijuoti jo tarnybinės veiklos patikrinimą;

13. tinkamai motyvuoti sprendimą nepriimti asmens pareikšto nusišalinimo: atsižvelgiant į Įstatymo 11 straipsnio 3 dalyje nustatytus kriterijus, nurodant tikslią tokio nusišalinimo nepriėmimo apimtį (klausimo dalį ar visą sprendimą), esant galimybei – jo terminą (procedūrą);

14. užtikrinti, kad asmenims, kurie teisės aktų nustatyta tvarka yra pripažinti pažeidę Įstatymo nuostatas, būtų taikomos šiame įstatyme nustatytos sankcijos ir ribojimai;

15. nustačius, kad asmens veiksmai priimant teisės aktą, sprendimą ar sandorį prieštarauja Įstatymo nuostatomis (pavyzdžiui, artimo asmens įdarbinimas, sprendimai dėl viešojo pirkimo, susiję su asmens privačiais interesais ir pan.), nedelsiant spręsti klausimą dėl tokio teisės akto, sprendimo ar sandorio panaikinimo, sustabdymo ar pakeitimo. Jeigu dėl objektyvių priežasčių to padaryti nėra galimybių, – imtis prevencinių priemonių, kad būtų užkirstas kelias teisės aktų pažeidimams ateityje;

16. paaiškėjus, kad asmuo palieka darbą valstybinėje tarnyboje, iki darbo santykių pabaigos pateikti jam pasirašytinai išaiškinimą raštu (atmintinę) apie Įstatyme įvirtintus ribojimus sudaryti darbo sutartį, sandorius ar naudotis individualiomis lengvatomis, taip pat atstovavimo ribojimus ir vadinamąjį *Atvėsimo laikotarpį*;

17. užtikrinti laiku atliekamą informacijos apie įstaigoje atliktus tyrimus ir priimtus sprendimus dėl tarnybinės etikos (elgesio) normų laikymosi teikimą Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai;

18. esant abejonių dėl interesų konflikto požymių, prevencijos ir valdymo, privačių interesų deklaravimo tinkamumo ar kitų Įstatymo nuostatų praktinio taikymo, konsultuotis su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija.
